

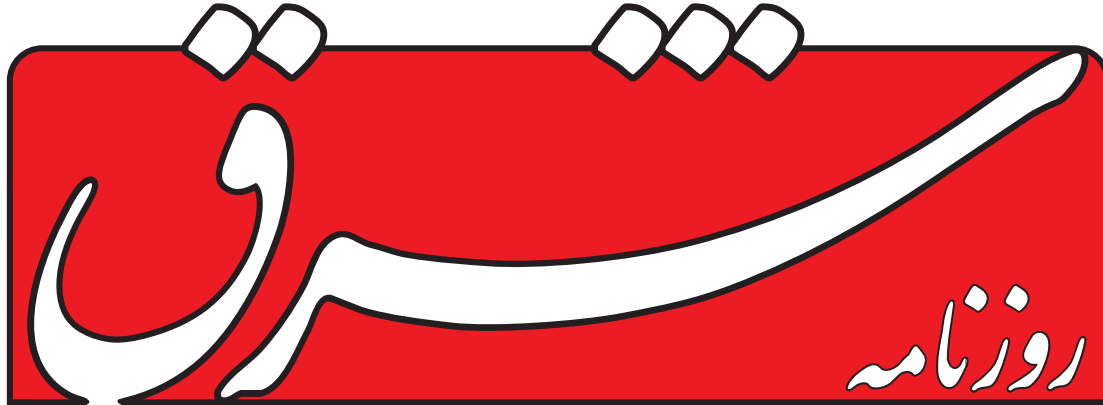

کامران کرامی

حقوق دان

نامزدی ۸۰ نفر در انتخابات ریاست جمهوری را چگونه باید تفسیر کرد؟ آیا واقعا همه ۸۰ نفر در اندازه‌های هستند که شایسته اشغال سمت ریاست‌جمهور باشند؟ بیاید از زاویه‌های متفاوت از سیاست روزمره به دنبال پاسخ این پرسش بگردیم. حقوق، در کنار اخلاق معیارهای زندگی فردی و اجتماعی را تعریف و تعیین می‌کند. این معیارها با ترسیم بایدها و نبایدها موقعیت و هویت و وظیفه و اختیارات هر شهروندی را معلوم می‌کنند. همین معیارها می‌گویند که چه کسی تحت شرایطی پزشک یا قاضی یا شاعر یا گل‌فروش یا خیاط است. وقتی این معیارها بر جای خود استوارند، در داروخانه نفت و در تعمیرگاه گلاب نمی‌فروشند. هرکس در جای خودش قرار دارد و بی‌ضابطه بر جای دیگری نمی‌نشیند. یک تحصیل‌کرده فلسفه معده مردم را جراحی نمی‌کند. یک قصاب آرایشگری نمی‌کند و... مشکل از جایی شروع می‌شود که معیارها در هم می‌ریزند و وضعیت بی‌معیاری می‌شود. در وضعیت بی‌معیاری تعریف‌ها و ضابطه‌ها معنای خود را از دست می‌دهند. آدم‌ها به انتخاب خود یا به اجبار شرایط در جایی که باید باشند، قرار نمی‌گیرند. میدان هم برای عده‌ای باز می‌شود تا در بلشوی ناشی از بی‌معیاری تلاش می‌کنند به جاهایی دست بیندازند که شایسته آن نیستند. بی‌معیاری نشانه مهمی از گسستگی نظم حقوقی است. برای انتخابات پیش‌رو ۸۰ نفر ثبت‌نام کرده‌اند. برخلاف ادوار گذشته در این دوره تمام ثبت‌نام‌کنندگان از مدیران کنونی و گذشته یا نمایندگان فعلی یا پیشین‌اند؛ یعنی تمام کسانی که ثبت‌نام کرده‌اند، در ساخت قدرت حضور داشته‌اند و بعضی هنوز هم حضور دارند. مهم نیست که شورای نگهبان در پایان بررسی صلاحیت نامزدها چند نفر را تأیید می‌کند. مهم این است که کسانی که ثبت‌نام کرده‌اند، خود را شایسته آن می‌دانند که رئیس‌جمهور ایران شوند! ممکن است عده‌ای از آنها برای آن آمده باشند که بعدا به نفع نامزد دیگری کنار بروند و رفیق خود را تقویت کنند یا برخی آمده باشند تا نامی به هم بزنند و بعدا از مزایای این شهرت بهره بردارند. اینها هم مهم نیست؛ زیرا در هر حال این گروه نیز خود را چنان یافته‌اند که جسارت نامزدی برای ریاست‌جمهوری داشته باشند. ولی هرکس که سمتی در جایی از ساختار سیاسی و اداری کشور در اختیار داشته باشد، اندازه‌های ریاست‌جمهوری نیست. رئیس‌جمهور غیر از آنکه متصدی سخت‌ترین پیچیده‌ترین و ظرفیت‌ترین مسئولیت‌های قانونی است، نماینده حاکمیت ملی نیز هست. پس کسی باید باشد که در همین اندازه، وقتی قانون اساسی در اصل ۱۱۵ یکی از شرایط رئیس‌جمهور را این تعیین می‌کند که از رجال سیاسی و مذهبی باشد، اصلا به وجه جنسیتی نظر ندارد. کلمه رجل در لغت به معنای مرد است. اما در اصطلاح عرفی رجل معنای دیگری دارد. در منابع معتبری مانند فرهنگ ناظم‌الاطیبا یا غیث‌اللغات و دیگر منابع غیر از معنای لغوی، در حالت اصطلاحی به معنای اشخاص بزرگ و نامور و مشهور و شاخص و سرآمد معنا شده است. این اوصاف الزاما با سمت‌هایی مانند وزارت و معاونت و نمایندگی ایجاد نمی‌شوند. نام رجال قائم به ذات است، یعنی از وجود خودشان برمی‌خیزد، نه از ابلاغ و احکام اداری و سیاسی. پیش از آنکه ابلاغی برای سمتی دریافت کنند، اغلب «رجل» هستند و پس از آن هم که دوره سمت آنها تمام شد و بی‌سمت شدند، باز هم «رجل» می‌مانند. کافی است مروری کنید بر زندگی سیاسی و اجتماعی و فرهنگی چند هزار نفر وزیر، معاون وزیر و نماینده مجلس که در چهل‌چند سال گذشته آمدند و رفتند. اکثریت بسیار بزرگ آنها فقط نام‌شان مطرح بود و در عرصه سیاست و جامعه حضور داشتند که سمتی نداشتند. قبل و بعد از آن دیگر هیچ نبودند. اینها مطلقا شایسته عنوان رجل نیستند که در اصل ۱۱۵ آمده. رجل سیاسی و مذهبی کسی است که حضورش و سخنش در جامعه شاخص و اثرگذار است. خواه سمتی داشته باشد یا نه. حالا با این معیار از این ۸۰ نفر نامزد که با ثبت‌نام لایب خود را رجل سیاسی و مذهبی می‌دانند، چند نفر شایسته صفت رجل سیاسی و مذهبی اند؟ فروریختن نظام معیارهایی که بر اثر گسستگی نظم حقوقی ایجاد شده است، منشا چنین توهمی برای یک فرد شده است که فقط به خاطر داشتن یک سمت میانی یا ارشد خودشان را رجل سیاسی بداند. بی‌آنکه حتی نزدیک این صفت باشند. این تصور بی‌معیار، از آن سو یک نتیجه زیان‌بار نیز در پی دارد. کسی که مفهوم رجل سیاسی و مذهبی را به اندازه خودش کوچک می‌کند، مفاهیمی مانند جمهوریت، ملت، حاکمیت و ایران را نیز به همین مقیاس کوچک می‌کند و بسا این خطای دید هولناک ویرانی به بار می‌آورد.

چهارشنبه ۱۶ خرداد ۱۴۰۳
 ۲۷ ذی‌القعده ۱۴۴۵
 ۵ ژوئن ۲۰۲۴
 سال بیست‌ویکم
 شماره ۴۸۴۸
 ۲۰ هزار تومان
 ۱۲ صفحه

تلاش ترونیکی اروپایی برای صدور قطع‌نامه
 ضدایرانی بعد از گزارش گروسی

تنش به وقت وین

۳

رهبر انقلاب در مراسم سی‌وپنجمین سالگرد ارتحال امام خمینی (ره) با اشاره به ضرورت رعایت اخلاق در رقابت‌های انتخاباتی تصریح فرمودند:

رقابت برای خدمت

حماسه انتخابات پیش‌رو، تکمیل‌کننده حماسه بدرقه شهیدان خدمت

اصلاح‌طلبان در مرحله مقدماتی
 انتخابات ریاست‌جمهوری به پیشواز
 کابینه چهاردهم رفتند

۴ گزینه روی میز ۱۴

جهانگیری؛ با امید به برداشتن قدم‌هایی
 در جهت اصلاح رویکردها و رویه‌های
 غلط و خلق ظرفیت‌های تازه آمده‌ام

۲

سکوی چهاردهم

کابینه سیزدهم در سودای پاستور چهاردهم

تکه‌تکه شدن سبدرای رئیسی در دولت

ثبت‌نام نامزدهای ریاست‌جمهوری به میدان دیدار
 دوباره مردودین و مطرودین اصولگرایان تبدیل شد

بی‌تابی اصولگرایان
 برای پاستور

۲

برگزیده‌ها

پای جیمی جامپ‌زن
 در میان است؟

بشت پرده دعوت نشدن سیدحسین حسینی به تیم ملی

۹

گفت‌وگوی احمد غلامی با عادل مشایخی درباره کتاب
 «توان عمل: آرنت با لوز و کوتاژ»

فلسفه نام مستعار
 سیاست است

۶

یادداشت

انتخابات و ساختار ناکارآمد

محمدضایوسفی شیخ‌رباط

کارشناس اقتصادی
 و استاد دانشگاه مفید

با وجود اینکه امروزه در بسیاری از کشورها انتخابات برگزار می‌شود، اما کارکرد انتخابات در همه جهان یکسان نیست. صرف‌نظر از انتخابات مضعک کره شمالی و عراق دوره صدام، انتخابات در کشورهای در حال توسعه مانند ایران با مشکلات جدی مواجه است. در

واقع انتخابات به شکل امروزه آن، از دستاوردهای دنیای جدید است. از این رو نمادی از پذیرش قواعد تجربه‌شده جهانی و کسب اعتبار جهانی محسوب می‌شود. به عبارت دیگر، انتخابات به نمادی از حکومت مبتنی بر آرای مردم تبدیل شده است. اما کارکردها متفاوت است. در کشورهای توسعه‌یافته کنونی، هدف محدودکردن و نظارت‌پذیرکردن قدرت با مکانیسم‌های قانونی و نهادهای مدنی است. بر این اساس، احزاب به عنوان تشکلهای سیاسی که افکار سیاسی جامعه را به طور نسبی نمایندگی می‌کنند و با توجه به توان تخصصی، مدیریت جامعه را برعهده می‌گیرند، به هنگام شکست در انتخابات دولت سایه برای نظارت بر عملکرد دولت تشکیل خواهند داد. نهادهای مدنی و صنفی نیز عامل دیگری است که موجب قاعده‌مندشدن و نظارت‌پذیرشدن سیاست می‌شود. عنصر بسیار مهم دیگر، رسانه‌های آزاد و رقابتی است که مقامات را زیر ذره‌بین قرار داده، شفافیت را به جامعه تقدیم می‌کند و همچنین با تحلیل‌های خود، به ارتقای آگاهی‌های عمومی کمک می‌کند. پس از احزاب مستقل و قوی که برابندی از رویکردهای سیاسی جامعه است، نهادهای مدنی و صنفی و در نهایت رسانه‌های آزاد، نوبت به انتخابات رقابتی می‌رسد. انتخاباتی که شرایط کاندیداها، اندک، قابل سنجش و به دور از شرایط کیفی کسندر بوده تا امکان هرگونه اعمال سلیقه‌های از آن زدوده شود. بنا بر این دیدگاه، انتخابات یک حلقه از فرایند مردم‌سالاری خواهد بود و تنها در این شرایط است که امکان تحدید قدرت و به دنبال آن کارآمدی نظام وجود دارد.

مدرسه کاربردی هنر و علوم ارتباطات «روزنامه شرق» دومین

دوره آموزشی خود را برگزار می‌کند

شرق
 روزنامه

- مروری بر اندیشه‌ها و نظریات اقتصادی برای روزنامه نگاران و پژوهشگران اقتصادی | سعید لیلاز
- اقتصاد رسانه | حجت میرزایی
- خلاصیت و نوشتن از خیابان (روایت‌هایی که در کف خیابان شکل می‌گیرند) | علی دهقان
- واکاوی موازین قانونی فعالیت‌های مطبوعاتی | مهدی صاحبی پسندیده
- کمی گفتگو درباره جامعه ترسناک بی‌گفتگو | شهاب‌الدین طباطبایی
- آموزش عکاسی پایه | مهرداد شیخانی
- تولید محتوای مولتی‌مدیا در رسانه و شبکه‌های اجتماعی | سینا رحیم پور
- رسانه و جنسیت | شهرزاد همتی
- گرافیک مطبوعات | حسین توکلی

برای ثبت‌نام و کسب اطلاع در مورد کلاس‌ها به شماره زیر در واتساپ پیام دهید

۰۹۱۰۲۰۴۳۹۲۴

همکار گرامی سرکار خانم زینب همتی

مصیبت وارده را به شما و خانواده محترم تسلیت می‌گوییم، برای آن مرحومه غفران و برای بازماندگان صبر مسئلت داریم.

روزنامه شرق